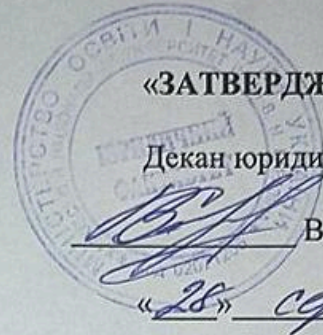


Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародного і європейського права



«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

Віталій СЕРЬОГІН

«28» серпня 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Аспірантська практика

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти:	третій (освітньо-науковий)
галузь знань:	29 Міжнародні відносини
спеціальність:	293 Міжнародне право
освітньо-професійна програма	Міжнародне право
вид дисципліни:	обов'язкова
факультет:	юридичний

2025/2026 навчальний рік

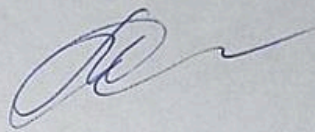
Програму рекомендовано до затвердження вченою радою юридичного факультету
«28» серпня 2025 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Гавриленко Олександр Сергійович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного і європейського права

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародного і європейського права юридичного факультету

Протокол від «27» серпня 2025 року № 1

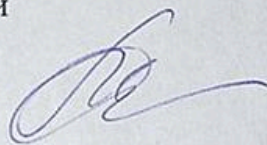
Завідувач кафедри
міжнародного і європейського права



Тетяна СИРОЇД

Програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 293 Міжнародне право

Гарант освітньо-наукової програми
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
«Міжнародне право»
доктор юридичних наук, професор

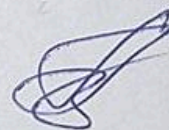


Тетяна СИРОЇД

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від «28» серпня 2025 року № 1

Голова науково-методичної комісії



Ганна ЗУБЕНКО

ВСТУП

Аспірантська науково-педагогічна практика є невід'ємною складовою підготовки здобувачів освіти на третьому освітньо-науковому рівні доктора філософії в галузі знань 29 Міжнародні відносини, спеціальності 293 Міжнародне право та віднесена до обов'язкової компоненти Освітньо-наукової програми «Міжнародне право» підготовки докторів філософії (PhD) на юридичному факультеті Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. У системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні науково-педагогічна практика є одним з етапів професійної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії до дослідницької і науково-педагогічної діяльності, який має за мету сформувати професійно-педагогічні компетентності щодо здійснення освітнього процесу в закладах вищої освіти майбутніми фахівцями та дослідницькі навички. Практика забезпечує поєднання теоретичної підготовки майбутніх дослідників, викладачів з їх практичною педагогічною діяльністю в умовах вищих навчальних закладів, сприяє формуванню творчого відношення до науково-педагогічної діяльності, визначає ступінь його практичної підготовки та рівень педагогічної майстерності. Крім того, сприяє закріпленню психолого-педагогічних та методичних знань з дидактики вищої школи, теорії виховання, загальної, вікової та педагогічної психології, а також інших фахових дисциплін.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою виробничої (науково-педагогічної) практики є створення умов для формування у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здатності розв'язувати комплексні завдання професійної і дослідницько-інноваційної діяльності на міждисциплінарному рівні у взаємозв'язку педагогіки, психології і науки у сфері права, що передбачає набуття загальних і фахових компетентностей викладача-дослідника, здатного забезпечити якість навчально-методичного забезпечення, ефективність викладання і навчальної комунікації на засадах професійної етики з учасниками освітнього процесу у закладах вищої освіти і професійних спільнотах.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями проходження аспірантами виробничої (науково-педагогічної) практики є: поглиблене ознайомлення з організацією освітнього процесу у закладі вищої освіти: нормативно-правовою базою, внутрішніми документами університету та кафедри, навчальними й робочими програмами дисциплін; засвоєння організаційно-методичних засад викладання: структури навчального курсу, календарного планування занять, форм і методів роботи викладача; розвиток навичок роботи з науковою та навчально-методичною літературою та інформаційними ресурсами, включно з бібліотечними й електронними базами даних; підготовка навчально-методичного комплексу з обраної теми курсу (конспектів лекцій, планів семінарських занять, методичних рекомендацій, дидактичних матеріалів тощо); відвідування та аналіз занять провідних викладачів і колег-практикантів, засвоєння їхнього педагогічного досвіду, оформлення відгуків та самоаналіз; формування навичок самостійного проведення наукових досліджень та навчальних занять і набуття основ педагогічної майстерності; розвиток умінь оцінювання навчальних досягнень студентів, організації взаємодії з академічними групами, забезпечення академічної дисципліни на заняттях; опанування основами звітності та документаційного супроводу науково-педагогічної діяльності на кафедрі та підготовка підсумкового звіту з практики.

1.3. Кількість кредитів – 5

1.4. Загальна кількість годин – 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Предмет виробничої (науково-педагогічної) практики – поглиблене ознайомлення здобувачів вищої освіти третього рівня із організаційними, нормативно-правовими, науково-методичними та педагогічними засадами освітнього процесу у закладі вищої освіти, засвоєння методики ведення наукової роботи та викладання фахових дисциплін, набуття практичних навичок підготовки й проведення занять.

Практика забезпечує поєднання теоретичних знань і практичних умінь, формує готовність до самостійної науково-педагогічної роботи, розвиває навички аналітичної, методичної та виховної діяльності.

Програма виробничої (науково-педагогічної) практики передбачає:

- ознайомлення з чинними нормативно-правовими актами про наукову діяльність, вищу освіту, внутрішніми документами університету та кафедри, що регламентують навчальний процес та наукову роботу;
- вивчення структури навчальних і робочих програм обраної дисципліни, календарного планування та методики викладання;
- відвідування лекційних і семінарських занять провідних викладачів кафедри з метою засвоєння їхнього досвіду та сучасних педагогічних технологій;
- підготовку тез до наукової конференції з теми власного наукового дослідження
- підготовку навчально-методичного комплексу з окремої теми курсу (плани занять, методичні рекомендації, дидактичні матеріали);
- обговорення та узгодження із керівником практики планів і текстів власних лекційних і семінарських занять;
- проведення аспірантом-практикантом лекційних і практичних занять в академічній групі, їх самоаналіз та аналіз відгуків керівника практики;
- відвідування та оцінювання занять інших практикантів (за наявності такої можливості);
- оформлення підсумкової звітної документації з практики.

Аспірантська науково-педагогічна практика сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти третього рівня здатності інтегрувати наукові знання, знання з фахових дисциплін у педагогічну діяльність, забезпечує розвиток наукової та педагогічної культури, комунікативних навичок, критичного мислення та відповідального ставлення до професійних обов'язків науково-педагогічного працівника.

Нормативна / за вибором	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
4-й	4-й
Тривалість практики	
4 тижня	2 тижня
Самостійна робота	
150 год.	150 год.
Підсумковий контроль: залік	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні здобути такі компетентності: ЗК 1. знання та розуміння предметної галузі, здатність сумлінно виконувати професійні обов'язки, діяти відповідно до етичних мотивів і чинних міжнародних актів та національного законодавства; ЗК 2. здатність вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, уміння набувати нові знання, використовуючи сучасні інформаційно-освітні технології. ЗК 4. вміння працювати з інформацією та фактичним матеріалом для вирішення проблеми дослідження; формувати теоретичні та інформаційні бази наукового дослідження; ЗК 6. уміння комбінувати відомі методи та способи рішення; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; аналізувати порівнювати результати дослідження з попередніми досягненнями дослідників з обраної теми; ЗК 7. здатність формулювати завдання та складати програму дослідження, опрацьовувати одержані результати, відтворювати їх у формі якісних наукових текстів (тези, статті, дисертаційне дослідження), які відповідають встановленим стандартам; ЗК 8. володіння навичками ділового спілкування державною й іноземними мовами на високому професійному рівні, знання та розуміння наукової правничої і міжнародної термінології; ЗК 10. уміння працювати у викладацькому колективі вищого навчального закладу, ефективно виконувати усі види викладацької роботи, забезпечувати студентам сприятливі умови навчання; кваліфіковане володіння педагогічними методиками та інноваційними підходами щодо форми й змісту викладання юридичних дисциплін. ФК 1. виявляти глибокі та системні теоретичні й емпіричні знання з міжнародного права та у споріднених сферах міжнародно-правового регулювання; поглиблене розуміння міжнародно-правових питань, міжнародної системи, юридичної теорії та практики (у т.ч. глибоке знання наукової міжнародноправової літератури); ФК 3. здатність кваліфіковано застосовувати міжнародноправові акти у різних сферах професійної діяльності; ФК 4. здатність кваліфіковано здійснювати наукові дослідження у сфері міжнародного права; викладати міжнародно-правові дисципліни на високому теоретичному та методичному рівні; ефективно здійснювати правове виховання. ФК 6. виявляти глибокі та системні теоретичні й емпіричні знання міжнародно-правових явищ і процесів; поглиблене розуміння міжнародно-правових проблем, системи міжнародного права, теорії та практики міжнародних відносин (у т.ч. глибоке знання наукової міжнародно-правової літератури). ФК 7. здатність до самостійного аналізу практики застосування міжнародно-правових актів для виявлення проблем правового регулювання міжнародно-правових відносин і надання рекомендацій щодо їх вирішення. ФК 9. здійснювати наукові дослідження проблем у галузі міжнародного права, визначати наукові проблеми, не розроблені або недостатньо розроблені у міжнародному праві та міждисциплінарних дослідженнях, готувати наукові тексти про проміжні та кінцеві результати досліджень, готувати та здійснювати публічну апробацію результатів досліджень; ефективно здійснювати політико - правове виховання. ФК 10. здатність до міжнародної науково-педагогічної мобільності за міжнародно-правовим профілем.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні досягти таких програмних результатів: ПРН 1. Демонструвати системний науковий світогляд, уміння креативно мислити, формулювати висновки і розробляти рекомендації, пропонувати неординарні підходи з використанням новітніх технологій у розв'язанні поставлених завдань; ПРН 2. Знати систему міжнародного права, методи і зміст правового регулювання у різних галузях міжнародного права; ПРН 3. Узагальнювати, критично мислити й аналізувати явища та проблеми, які вивчаються, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах загальнонаукової методології; ПРН 5. Знати основні юридичні школи, що склалися у відповідній сфері правових досліджень; ПРН 6. Демонструвати лідерські якості, навички міжособистісної взаємодії, вміння працювати в команді дослідників, ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, дотримуючись принципів наукової етики; ПРН 8. Знати систему вищої освіти в Україні, специфіку професійно-педагогічної

діяльності викладача вищої школи; використовувати законодавче та нормативно-правове забезпечення вищої освіти, сучасні засоби і технології організації та здійснення освітнього процесу, різноманітні аспекти виховної роботи зі студентами, інноваційні методи навчання. Критично оцінювати власні наукові розробки при впровадженні у навчальний процес; ПРН 9. Знати юридичну (у т.ч. судову) практику за напрямом діяльності; ПРН 11. Використовувати практичний досвід прийняття виважених і обґрунтованих з точки зору правових вимог рішень як у стандартних, так і в нестандартних умовах юридичної діяльності; ПРН 12. Застосовувати на постійній основі деонтологічні правила і керівні принципи наукових досліджень в галузі міжнародного права з урахуванням таких аспектів, як необхідність дотримання авторських прав, недоторканності приватного життя, професійної таємниці та належних дослідницьких практик тощо; ПРН 13. Опрацьовувати, аналізувати і синтезувати великі обсяги даних; ПРН 14. Застосовувати свої професійні навички дослідження в неакадемічному середовищі; ПРН 20. Правильно інтерпретувати нові факти, що з'являються у відповідній галузі юридичної науки і практики; ПРН 21. Самостійно обирати і застосовувати методи юридичної науки та алгоритм діяльності у практичних ситуаціях згідно з правовими стандартами у відповідній сфері; ПРН 22. ПРН 23. Застосовувати наукові розробки, наукову, педагогічну, навчально-методичну практику на заняттях з юридичних дисциплін; ефективно застосовувати методи, засоби, прийоми педагогічного впливу, методики виховання і викладання юридичних дисциплін; ПРН 26. Брати участь у роботі з розробки нормативних правових актів, підготовці експертних висновків про їх юридичну обґрунтованість. Роботи в трудовому колективі, планування та розподілу часу на виконання завдань; ПРН 28. Здійснення довідково-інформаційної роботи з правових питань із застосуванням технічних засобів, а також організації обліку чинних правових актів; ПРН 29. Впровадження інноваційних методик у навчальний процес; ПРН 31. Розробки документів офіційного листування; підготовки обґрунтованих відповідей на звернення з правових питань; ПРН 32. Формулювання і вирішення завдань, які виникають під час науково-дослідницької і науково-педагогічної діяльності, що потребують поглиблених професійних знань.

1.8. Пререквізити

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми перед вивченням даної дисципліни здобувачі повинні опанувати наступні навчальні дисципліни: методологія та організація наукових досліджень, міжнародне право: основи теорії, міжнародне право: основні галузі, міжнародне гуманітарне право, міжнародне кримінальне право, міжнародно-правові засади правозахисної діяльності, іноземна мова.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

№ п/п	Зміст роботи	Тиждень
1.	Узгодження календарного графіку проходження практики.	І тиждень
2.	Ознайомлення з інформаційними ресурсами (бібліотеки, онлайн-бібліотеки, джерельно-бібліографічною базою кафедри тощо).	
3.	Ознайомлення з законодавством про наукову діяльність та вищу освіту, з нормативною базою організації наукової діяльності та навчального процесу в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна.	
4.	Ознайомлення з кафедрою бази практики. Знайомство з документацією на кафедрі (звітами з наукової діяльності, індивідуальними планами викладача, графіками консультацій викладача, протоколами наукових семінарів тощо).	

5. 6. 7. 8.	Ознайомлення з навчальною та робочою програмою юридичної дисципліни, календарним планом її викладання. Вибір окремої теми курсу для підготовки навчально-методичного комплексу. Складання індивідуального графіку проведення та відвідування занять. Підбір наукових матеріалів для написання тез з тематики свого дисертаційного дослідження Відвідування занять (лекційних, семінарських) провідних викладачів кафедри (факультету).	II тиждень
9. 10. 11. 12.	Розробка навчально-методичного комплексу з обраної теми курсу. Обговорення та узгодження плану і тексту лекцій та практичних (семінарських) занять з керівником практики. Підготовка до проведення занять в аудиторії. Написання тез з тематики свого дисертаційного дослідження	III тиждень
13. 14. 15. 16.	Проведення лекційних та семінарських занять в академічній групі. Аналіз проведених занять. Відвідування занять інших практикантів, їх обговорення (за наявності такої можливості). Участь у науковому семінарі кафедри або науковій конференції Оформлення документації з практики. Підготовка та здача звіту.	IV тиждень

3. Методи навчання

Метод навчання – взаємопов'язана діяльність викладача та студента, спрямована на засвоєння студентами системи знань, набуття умінь і навичок, їх виховання і загальний розвиток. Метод навчання є способом керівництва пізнавальною діяльністю студентів, що має виконувати три функції: навчальну, виховну і розвивальну.

Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний. Студенти одержують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник в "готовому" вигляді. Студенти сприймають і осмислюють факти, оцінки, висновки й залишаються в межах репродуктивного (відтворюючого) мислення. Цей метод знаходить широке застосування для передачі великого масиву інформації.

Репродуктивний метод. Діяльність студентів носить алгоритмічний характер, тобто виконується за інструкціями, приписами, правилами в аналогічних, подібних з показаним зразком ситуаціях. Організовується діяльність студентів за кількарізним відтворенням засвоєваних знань. Для цього використовуються різноманітні вправи, практичні завдання, програмований контроль, різні форми самоконтролю. Застосовується у взаємозв'язку з інформаційно-рецептивним методом (який передуює репродуктивному). Разом вони сприяють формуванню знань, навичок і вмінь у студентів, формують основні розумові операції (аналіз, синтез, узагальнення, перенесення, класифікація).

Метод проблемного викладу. Науково-педагогічний працівник до викладу матеріалу ставить проблему, формулює пізнавальне завдання на основі різних джерел і засобів. Показує спосіб вирішення поставленого завдання. Спосіб досягнення мети – розкриття системи доказів, порівняння точок зору, різних підходів. Студенти стають свідками й співучасниками наукового пошуку. Студенти не тільки сприймають, усвідомлюють і

запам'ятовують готову інформацію, але й стежать за логікою доказів, за рухом думки науково-педагогічного працівника.

Частково-пошуковий, або евристичний, метод. Полягає в організації активного пошуку рішення висунутих у навчанні (або сформульованих самостійно) пізнавальних завдань. Пошук рішення відбувається під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок. Процес мислення здобуває продуктивний характер. Процес мислення поетапно направляється й контролюється педагогом або самими студентами на основі роботи над програмами (у тому числі й комп'ютерними) і навчальними посібниками. Метод дозволяє активізувати мислення, викликати зацікавленість до пізнання на семінарах і колоквіумах.

Дослідницький метод. Проводиться аналіз матеріалу, постановки проблем і завдань і короткого усного або письмового інструктажу студентів. Студенти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри й виконують інші дії пошукового характеру. Завдання, які виконуються з використанням дослідницького методу, повинні містити в собі всі елементи самостійного дослідницького процесу (постановку завдання, обґрунтування, припущення, пошук відповідних джерел необхідної інформації, процес розв'язання завдання). У цьому методі найбільш повно проявляються ініціатива, самостійність, творчий пошук у дослідницькій діяльності. Навчальна робота безпосередньо переростає в наукове дослідження.

Дискусійні методи. Елементи дискусії (суперечки, зіткнення позицій, навмисного загострення й навіть перебільшення протиріч в обговорюваному змістовному матеріалі) можуть бути використані майже в будь-яких організаційних формах навчання, включаючи лекції. Дискусійні методи виступають як засіб не тільки навчання, але й виховання.

Ділова гра як метод активного навчання. Одним з найбільш ефективних активних методів навчання є ділова гра. Метод розкриває особистісний потенціал студента: кожен учасник може діагностувати свої можливості, а також у спільній діяльності з іншими учасниками. Позитивними факторами в застосуванні ділових ігор є активізація мислення студентів, підвищення самостійності майбутнього фахівця, наближення навчання до професійної діяльності, підготовка студента до професійної практичної діяльності; висока мотивація, емоційна насиченість процесу навчання.

Метод моделювання. Моделювання педагогічних ситуацій - це створення таких ситуацій-моделей, де реальні об'єкти замінюються символами і взаємовідносини між учасниками діяльності складаються не природно, а організовані спеціально під керівництвом викладача, тобто штучно.

4. Методи контролю

Методи контролю – це способи діагностичної діяльності, які дозволяють здійснювати зворотний зв'язок у процесі навчання з метою отримання даних про успішність навчання, ефективність навчального процесу.

Контрольні заходи визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Самоконтроль призначений для самооцінки здобувачами вищої освіти якості засвоєння навчального матеріалу навчальної дисципліни (розділу, теми). З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у методичних розробках для семінарських занять передбачаються питання для самоконтролю.

Кафедральний контроль проводиться з метою оцінки рівня підготовки студентів з навчальної дисципліни на різних етапах її вивчення і здійснюється у вигляді вхідного, поточного, рубіжного та семестрового контролю.

В освітньому процесі використовуються такі види контролю результатів навчання: вхідний, поточний протягом семестру, контрольні роботи, передбачені навчальним планом, приймання індивідуальних завдань, курсових робіт, підсумковий семестровий, відстрочений контроль.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням нового курсу з метою визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, які забезпечують цей курс. Вхідний контроль

проводиться на першому занятті за завданнями, що відповідають програмам попереднього навчання. Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних) нарадах та засіданнях методичних комісій спільно з науково-педагогічними працівниками, які проводять заняття із забезпечувальною дисципліни. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги студентам, коригування освітнього процесу.

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять протягом семестру. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового контролю на практичних, семінарських заняттях, лекціях, у формі колоквиуму, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо. Конкретні форми проведення поточного контролю та критерії оцінки рівня знань визначаються програмою навчальної дисципліни. Результати оцінювання роботи студентів мають бути доведені до відома студентів своєчасно. Формою поточного контролю є ректорські контрольні роботи. Результати оцінювання ректорських контрольних робіт можуть зараховуватися як результати виконання контрольної роботи, передбаченої навчальним планом.

Семестровий залік – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння студентами лекційного матеріалу, а також виконаних ними визначених видів роботи на семінарських заняттях. Семестровий залік передбачає обов'язкову присутність студентів та написання ними залікової роботи у вигляді відповідей на тестові запитання. Максимальна сума балів, яку може набрати студент при складанні заліку з навчальної дисципліни, складає 40.

Оцінка підсумкового контролю виставляється за національною шкалою як сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних заходів, передбачених програмою навчальної дисципліни та балів, набраних при складанні семестрового заліку.

Максимальна сума балів, які може набрати студент при вивченні навчальної дисципліни, становить 100.

Підведення підсумків практики

Здобувачів вищої освіти звітують про виконання плану та індивідуального завдання практики. Загальна і характерна форма звітності за практику – це подання звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником практики від бази, а також керівником практики від кафедри.

Здобувачів вищої освіти звітують про проходження практики перед комісією, призначеною завідуючим кафедрою, до складу якої входять керівники практики від кафедри. Захист практики проводиться в усній формі. Комісія приймає залік у студентів у заздалегідь визначений день. Оцінка за практику вноситься до заліково-екзаменаційної відомості та індивідуального навчального плану студента за підписами членів комісії.

Оцінювання результатів практики

Оцінювання здійснюється за національною шкалою. Залікові відомості з практик, викладач підписує та здає особисто в деканат.

При оцінюванні практики враховується виконання загальної частини звіту, індивідуального завдання.

Особлива увага приділяється ставленню практиканта до роботи, його самостійності, вмінню робити висновки та рекомендації.

Результат заліку за практику вноситься до заліково-екзаменаційної відомості.

Здобувачеві вищої освіти, який не приступив до практики своєчасно з поважних причин призначається проходження практики в інший період (відповідно до індивідуального графіку).

Підсумки проведення кожної практики обговорюються на засіданнях кафедри щорічно.

Шкала розрахунку балів, набраних студентом за результатами проходження та захисту звіту з практики, подана нижче

5. Схема нарахування балів

№ з/п	Зміст практики	Кількість балів
<i>Пасивні форми</i>		
1	Відвідання 2 лекційних занять.	2
2	Відвідання 2 семінарських занять.	2
3	Участь у засіданні кафедри	1
<i>Активні форми</i>		
4	Ознайомлення з чинним законодавством у сфері регулювання наукової діяльності та вищої освіти	2
5	Ознайомлення з нормативно-правовою базою щодо організації наукової діяльності та навчального процесу у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна	2
6	Розробка бібліографії до однієї з тем навчального курсу	1-2
7	Розробка матеріалів лекції з однієї теми навчального курсу	1-7
8	Самостійне проведення семінару або лекції чи її частини (під керівництвом викладача)	1-7
9	Розробка матеріалів семінарського заняття з однієї теми навчального курсу	1-7
10	Самостійне проведення семінарського заняття (під керівництвом викладача)	1-5
11	Розробка презентаційного матеріалу до лекції з теми навчального курсу	1-5
12	Участь у публічному обговоренні лекцій та семінарів, проведених студентами (для тих, хто не проводив заняття самостійно)	1
13	Розробка кейсів	1-4
14	Розробка тестових питань до однієї з тем навчального курсу (40 тестів до теми)	1-3
15	Написання та належне оформлення тез наукової доповіді або наукової статті	1-5
16	Ведення щоденника практики	1-6
Разом		60

Шкала оцінювання

Проходження аспірантської практики	Захист аспірантської практики	Разом
60 балів	40 балів	100

90-100 Відмінно – Матеріали про проходження практики оформлені відповідно до вимог. Доповідь здобувача вищої освіти продумана, структурована, містить основні результати проходження практики, відповіді на питання членів комісії повні, розуміння матеріалу глибоке, основні вміння сформовані та засвоєні, виклад логічний, доказовий (обґрунтований), висновки і узагальнення точні, мають місце практичні рекомендації; студент орієнтується в системі чинного законодавства; використання фахової термінології правильне.

70-89 Добре – Мають місце неістотні зауваження щодо змісту та оформлення матеріалів про проходження практики. Доповідь здобувача вищої освіти продумана, обґрунтована, містить основні результати проведеного дослідження, відповіді на питання членів комісії повні, розуміння матеріалу достатньо глибоке, основні вміння сформовані та засвоєні, висновки і узагальнення точні, мають місце практичні рекомендації; студент орієнтується в системі чинного законодавства; використання фахової термінології правильне. Але виклад недостатньо систематизовано, у визначенні понять, термінології та узагальненнях мають місце окремі помилки, які виправляються за допомогою додаткових питань членів комісії.

50-69 Задовільно – Недбале оформлення звіту і щоденника про проходження практики. Доповідь здобувача вищої освіти свідчить про розуміння основних питань програми практики, проте мають місце окремі прогалини в знаннях: визначення понять нечіткі, неточні, висновки і узагальнення, практичні рекомендації аргументовані слабо, в них допускаються помилки, знання фрагментарні, неповні, спостерігається невміння працювати з документами, джерелами права, користуватися фаховою термінологією.

1-49 Незадовільно – Мають місце істотні зауваження щодо змісту й оформлення матеріалів про проходження практики. Доповідь здобувача вищої освіти належним чином не підготовлена, відповіді на питання членів комісії необґрунтовані або відсутні, розуміння змісту та завдань практики; студент недостатньо орієнтується в системі чинного законодавства, не в змозі на належному рівні використовувати фахову термінологію.

6. Рекомендована література

Основна література:

1. Виноградова В. Є., Юрченко В. І. Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти: навч. посіб. 2-е вид. Київ: Ліра-К, 2020. 296 с.
2. Гурський В.А., Присакар В.В. Педагогіка. У двох кн. Кн. 1: Загальні основи педагогіки: теорія освіти і навчання: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Видання 2-е, доопрацьоване і доповнене. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2014. 218 с.
3. Данільян О.Г., Дзьобань О.П. Організація та методологія наукових досліджень: навчальний посібник. Харків: Право, 2017. 448 с.
4. Інноваційні освітні технології : навчально-методичний посібник / упорядник Л. М. Прокопів. Івано-Франківськ, 2020. 172 с.

5. Педагогіка та психологія вищої школи : навч. посіб. / Л. Г. Кайдалова, І. С. Сабатовська-Фролкіна, Н. В. Альохіна, Н. В. Шварп. Харків : НФаУ, 2019. 248 с

Допоміжна література:

1. Бех І. Д. Особистість на шляху до духовних цінностей: монографія. Київ Чернівці : «Букрек», 2018. 296 с.
2. Бондар В. І. Дидактика: Підручник. Київ: Либідь, 2005. 264 с.
3. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник. Київ: Центр навч. літератури, 2003. 316 с.
4. Власова О. І. Педагогічна психологія: Навчальний посібник. Київ: Либідь, 2005. 400 с.
5. Вознюк Н. М. Етико-педагогічні основи формування особистості: Навчальний посібник. Київ: Центр навч. літератури, 2005. 196 с.
6. Волкова Н. П. Педагогіка: Навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб., доп. Київ: Академвидав, 2007. 616 с.
7. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко. Д., 2014. 416 с.
8. Грабовська С. Л. Психологія примирення : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 294 с.
9. Гура О. І. Вступ до спеціальності «Педагогіка вищої школи»: Навчальний посібник. Київ: Центр навч. літератури, 2005. 224 с.
10. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології [Текст] : практикум : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]; М-во освіти і науки, молоді та спорту України. Київ : Слово, 2013. 447 с.
11. Забродський М. М. Педагогічна психологія: Курс лекцій. Київ : МАУП, 2000. 189 с.
12. Зайченко І.В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів, 2-е вид. Київ: Освіта України, «КНТ», 2008. 528 с.
13. Інноваційні педагогічні технології : посібник / За ред. О. І. Огієнко; Авт. кол.: О. І. Огієнко, Т. Г. Калюжна, Ю. С. Красильник, Л. О. Мільто, Ю. Л. Радченко, К. В. Годлевська, Ю. М. Кобюк. Київ, 2015. 314 с.
14. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання: Навчальний посібник. Київ: Вища школа, 2005. 180 с.
15. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. А. Педагогіка: підручник. Київ : Знання-прес, 2008. 418 с.
16. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Теорія і методика виховання. Київ: Знання, 2008. 415 с.
17. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій): Навчальний посібник. Київ: Центр навч. літератури, 2005. 128 с.
18. Лозниця В. С. Психологія і педагогіка: основні положення. Навчальний посібник. Київ : «ЕксОб», 1999. 303 с.
19. Лозова В.І., Троцько В.Г. Теоретичні основи виховання і навчання. – Харків: ОВС, 2012. – 400с.
20. Максимюк С.П. Педагогіка: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2005. 667 с.
21. Мешко О. І. Психологія вищої школи. Навчальний посібник. Тернопіль: «Вектор», 2018. 196 с.
22. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: Навчальний посібник. Київ : Гранма, 1999. 350 с.
23. Немченко С. Г. Педагогіка вищої школи : Підручник для студентів вищих навчальних закладів / С. Г. Немченко, О. Б. Голік, О. В. Лебідь. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 534 с.
24. Основи психології та педагогіки вищої школи (пам'ятка для аспірантів). Навчально-методичний посібник / [О. Є. Коваль]. Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ», 2013. 90 с.

25. Педагогіка в запитаннях і відповідях: Навчальний посібник / Л. В. Кондрашова О. А. Пермяков та ін. Київ : Знання, 2006. 252 с.
26. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін.; За ред. З. Н. Курлянд. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2007. 495 с.
27. Педагогіка: Навчальний посібник / В. М. Галузьяк, М. І. Сметанський, В. І. Шахов. Вінниця: РВВ ВАТ «Віноблдрукарня», 2001. 200 с.
28. Педагогічний словник / за ред. М. Д. Ярмаченка. Київ : Педагогічна думка, 2001. 516 с.
29. Педагогічні технології: теорія та практика: Навчально-методичний посібник / За ред. проф. М. В. Гриньової. Полт. держ. пед. ун-т ім. В.Г. Королеика. П., АСМІ: 2006. 230 с.
30. Семенова А. В., Гурін Р. С. Осипова Т. Ю. Основи психології і педагогіки: навчальний посібник. Київ: Знання, 2006. 319 с.
31. Соціально-педагогічний словник / За заг.ред.В.В. Радула. Вид 2-е. Харків: Мачулін, 2015. 444 с.
32. Степанов О. М., Фіцула М. М. Основи психології і педагогіки: навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2005. 520 с.
33. Туркот Т. І., Коновал О. А. Педагогіка та психологія вищої школи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Херсон: Олдіплюс, 2013. 466 с.
34. Фіцула М. М. Педагогіка: Навч. посб. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ: «Академвидав», 2007. 560 с.
35. Чайка В. М. Основи дидактики: навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2011.
36. Ягупов В. В. Педагогіка: Навчальний посібник. Київ: Либідь, 2002. 560 с.

7. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення:

1. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
2. Стандарт вищої освіти зі спеціальності 293 Міжнародне право галузі знань 29 Міжнародні відносини для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. URL: https://law.karazin.ua/resources/doks2021/inform_pak/standart_vyshchoi_osvity_293_mizhnarodne_pravo_pershyy_bakalavrskyy_riven.pdf
3. Освітньо-професійна програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 293 Міжнародне право галузі знань 29 Міжнародні відносини. URL: <https://law.karazin.ua/pershyybakalavrskiy-riven-vischoi-osviti-293>
4. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 156-VII. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2014. № 37–38. Ст. 2004. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
5. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2017. № 38–39. Ст. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
6. Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна. URL : <https://karazin.ua/osvita/organizatsiia-navchalnogo-protsesu/>
7. Документи про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна. URL : <https://karazin.ua/documents/?search=1&s=%D0%9F%D1%80%D0%BE%20%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8E%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%B3%D0%BE>

8. Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. URL : <https://karazin.ua/universitet/structure/strukturni-pidrozdily/tsentralna-naukova-biblioteka/>
9. Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Власний сайт URL :<http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr/>
10. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
11. Діаспоріана. Електронна бібліотека. URL: <https://diasporiana.org.ua/>
12. Internet Archive. URL: <https://archive.org/>
13. Електронна бібліотека TWIRPX. URL: <http://www.twirpx.com/>
14. Національна парламентська бібліотека України URL: <http://nplu.org/>
15. Національна юридична бібліотека (НЮБ) URL:
http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=27&Itemid=394
16. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. URL:
<http://dspace.nbuv.gov.ua/>
17. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3>
18. Google Scholar (Академия Google). URL: <https://scholar.google.com.ua/>